

სატრანსპორტო საშუალების სანომრე ნიშნის ადმინისტრაციული ორგანოს საკუთრებად მოაზრება, თავის მხრივ არ ნიშნავს, რომ შსს-ს მომსახურების სააგენტო ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას დებს სანომრე ნიშნის მოხმარების თაობაზე. კერძოდ, სანომრე ნიშნის გადაცემისას სატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციის (შესაბამისი სახით გამოყენების) მიზნით, შსს-ს მომსახურების სააგენტო ასეთ შემთხვევაში არ იქცევა ადმინისტრაციული ხელშეკრულების კონტრაპენტად. ამ მსჯელობას საფუძვლად უდევს სავალდებულო ელემენტი, რომელიც საჯარო ინტერესის სახელწოდებითაა ცნობილი. მეტიც, საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, ასეთი შემთხვევა არც სამოქალაქო სამართლებრივი ხასიათისაა. კერძოდ, სანომრე ნიშნის კერძო პირისთვის გადაცემა არ წარმოადგენს მიზარების, ნასყიდობის ან სხვა სახის კერძოსამართლებრივ ხელშეკრულებას. სანომრე ნიშნის გადაცემა არ ხდება პირთა თანასწორობაზე (ნების ავტონომიაზე) დაფუძნებით და იგი საჯაროსამართლებრივი ურთიერთობის ერთ-ერთ გამოვლინებას წარმოადგენს.

ამასთან, უმენაესი სასამართლო მსჯელობას ავითარებს იმპერატიულ ნორმებზე დაყრდნობით: საკანონმდებლო მოწესრიგების გათვალისწინებით, სანომრე ნიშანზე მოთხოვნის არსებობის გარდა, იმისთვის, რომ იგი პირს შვიდი თვის გასვლის შემდეგ გადაეცეს, აუცილებელია მასზე რეგისტრირებული სატრანსპორტო საშუალების წარდგენა. სხვა სიტყვებით, ეს ორი წინაპირობა ერთდროულად უნდა არსებობდეს. შესაბამისად, ორივე პირობის მხარის მიერ დაუკმაყოფილებლობის გამო, შსს-ს მომსახურების სააგენტოს პოზიცია შესაბამისობაშია მოქმედ კანონმდებლობასთან. იმპერატიული დათქმის გათვალისწინებით, ადმინისტრაციული ორგანო მოკლებულია შესაძლებლობას, იმოქმედოს დისპოზიციის ფარგლებში და თავად გადაწყვიტოს ცალკეული საკითხები, თუ ეს ქმედება კანონითაა შეზღუდული.

III. კომენტარი

განსახვილველი გადაწყვეტილება თანმიმდევრულად ეხება საკითხის აქტუალურ დეტალებს. პირველ რიგში, გამოსაყოფია საჯარო სამართალში მოქმედი პრინციპის გააზრება, რომლის მიხედვითაც არ შეიძლება ფართო დისკრეცია მიეცეს შესაბამის ადმინისტრაციულ ორგანოს, მით უმეტეს, თუ კანონით იმპერატიულადაა შეზღუდული ასეთი ქმედება. შსს-ს მომსახურების სააგენტოს არ წაურთმევია უფლება პირისთვის, მიეღოს სანომრე ნიშანი, მაგრამ ამისთვის განსაზღვრა ის ვალდებულებანი, რაც აუცილებელ პირობას წარმოადგენდა ამ მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად. შესაბამისად, ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედება მართებულად უნდა მივიჩნიოთ.

რაც შეეხება სამოქალაქოსამართლებრივ საკითხს, სანომრე ნიშანთან მიმართებით საკასაციო სასამართლო ასევე

ლოგიკურ მსჯელობას ავითარებს: სატრანსპორტო საშუალებაზე შეიძლება სანომრე ნიშანი იყოს მიმაგრებული, თუმცა ამით მის მფლობელს არ ეძლევა შესაძლებლობა, ის ხელშეკრულების ობიექტად აქციოს. დაუშვებელია, სანომრე ნიშნის გამოყენებაზე უფლებამოსილმა პირმა მასზე დადოს ნასყიდობის ხელშეკრულება, დატვირთოს გირავნობით, აჩუქოს სხვა პირს და ა.შ. უშუალოდ სანომრე ნიშნის სხვისთვის გადაცემის დროსაც პროცედურა არ ითვალისწინებს მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების დამოწმებას თუ რეგისტრაციას. შესაბამისად, სატრანსპორტო საშუალების სანომრე ნიშანი ადმინისტრაციული ორგანოს კუთვნილება და მისი მოხმარება კერძო პირის მიერ ამ უკანასკნელს არ წარმოუშობს განკარგვის უფლებამოსილებას.

აღნიშნულის კვალად ასევე პოზიტიურად უნდა შევაფასოთ უმენაესი სასამართლოს მსჯელობა, როდესაც იგი ერთმანეთისგან მიჯნავს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებასა და ადმინისტრაციული ორგანოს უფლებამოსილების ფარგლებში განხორციელებულ ქმედებას: საჯარო ინტერესის არარსებობის გარდა, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების მოწესრიგებისას გასათვალისწინებელია სზაკ-ის ნორმების შინაარსი: 69-ე მუხლი წერილობით ფორმაზე მიუთითებს, ხოლო დათქმა „თუ კანონით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული“ ისევ საკანონმდებლო ჩანაწერის აუცილებლობაზე ამახვილებს ყურადღებას, სადაც პირდაპირ უნდა მიეთითოს უფლებამოსილების სხვა ფორმით განხორციელების შესახებ. ამასთან, სზაკ-ის 65-ე მუხლის მე-2 ნაწილი სკ-ის გამოყენების შესაძლებლობაზე უთითებს, რაც სანომრე ნიშნის გადაცემისას ცალსახად არ იქნება გამოყენებადი. შესაბამისად, სანომრე ნიშნის გადაცემა არ წარმოადგენს ხელშეკრულების (სამოქალაქო თუ ადმინისტრაციული) სახეს.

სერგი კორბენაძე

იპოთეკის გარიგების ბათილობა არასრულწლოვნის ინტერესების გამო

დაუშვებელია, იპოთეკის ხელშეკრულება ავტომატურად ბათილად ჩაითვალოს იმ შემთხვევაში, როდესაც იპოთეკის საგანი არასრულწლოვნის საკუთრებაა. გარიგების მართლწინააღმდეგობას გამორიცხავს სესხის მიზნობრიობა (ოჯახის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება) და მსესხებლის ისეთი ქონებრივი მდგომარეობა, რომელიც ქმნის იმის ვარაუდს, რომ სასესხო ვალდებულება დროულად შესრულდება.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

სკ-ის 54, 115, 1198 IV და VI მუხლები

უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 8 ივნისის განჩინება №ას-1498-1418-2017

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მსესხებელსა და ბანკს შორის დაიდო სესხის ხელშეკრულება, რომელიც უზრუნველყოფილი იყო თავდებობითა და იპოთეკით. იპოთეკის საგნის ერთ-ერთი მესაკუთრე იყო მსესხებლის არასრულწლოვანი შვილი. ბანკმა სარჩელი აღძრა მსესხებლის, თავდები პირებისა და იპოთეკის საგნის მესაკუთრეების წინააღმდეგ, მოითხოვა სახელშეკრულებო ვალდებულების შესრულება და იპოთეკის საგნის რეალიზაცია. პირველმა ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა მხოლოდ იპოთეკის საგნის რეალიზაციის ნაწილში და მიუთითა „ბავშვის უფლებათა შესახებ“ კონვენციამ, რომელიც აღიარებს ბავშვის უფლებას, იყოს დაცული ეკონომიკური ექსპულატაციისგან. სასამართლოს განმარტებით, მშობლის მიერ აღებული სესხის უზრუნველსაყოფად არასრულწლოვანი ბავშვის (თანამესაკუთრის) ქონების იპოთეკით დატვირთვა ბავშვის ინტერესის საწინააღმდეგო გარიგებად უნდა შეფასდეს. მოსარჩელემ გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა და მოითხოვა სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება. სააპელაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა საჩივარი და მიუთითა, რომ სესხის აღების დროს, მსესხებელი დასაქმებული იყო საჯარო სამსახურში პოლიციის უფროსის თანამდებობაზე, გააჩნდა დამოუკიდებელი შემოსავალი ხელფასის სახით (თვეში 2000 ლარამდე), ამდენად არ არსებობდა სესხის დაუბრუნებლობისა და არასრულწლოვნის თანასაკუთრებაში არსებული იპოთეკით დატვირთული ქონების გასხვისების ვარაუდი. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტომ, რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით დამდგარი იურიდიული შედეგის ძალაში დატოვება იპოთეკის ხელშეკრულების ბავშვის ინტერესებთან და მიწინააღმდეგობის გამო¹.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლომ არ გამოიარა მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს პოზიცია იპოთეკის ხელშეკრულების ბავშვის ინტერესებთან შეუთავსებლობის შესახებ და მიიჩნია, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილებულიყო. საკასაციო პალატამ მიუთითა, რომ გამსესხებლის მოქმედებას არც ერთი საღად მოაზროვნე ადამიანი არ შეა-

ფასებდა საზოგადოებაში დამკვიდრებული ზნეობრივი პრინციპების საწინააღმდეგოდ, ვინაიდან არ არსებობდა სესხის დაუბრუნებლობისა და არასრულწლოვანი პირის თანასაკუთრებაში არსებული იპოთეკით დატვირთული ქონების გასხვისების ვარაუდი. საკასაციო პალატამ სრულად გაიზიარა სააპელაციო პალატის მსჯელობა და ჩათვალა, რომ მოპასუხემ ვერ წარმოადგინა დასაშვები საკასაციო პრეტენზია. უზენაესმა სასამართლომ მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე, რომელშიც შედავებული იყო ბანკსა და არასრულწლოვანთა კანონიერ წარმომადგენლებს (მშობლებს) შორის დადებული იპოთეკის ხელშეკრულება, როგორც მართლსაწინააღმდეგო გარიგება. საკასაციო პალატამ დასახელებულ გადაწყვეტილებაში აღნიშნა, რომ დასადგენ გარემოებათა წრეს (მტკიცების საგანი) სესხის მიღების დროს მსესხებლის დამოუკიდებელი შემოსავლების (ხელფასის ან სხვა შემოსავლების სახით) არსებობა წარმოადგენდა. განსახილველ საქმეში მსესხებელის ქონებრივი მდგომარეობა საკმარისად სტაბილური იყო იმისთვის, რომ შექმნილიყო მის მიერ სახელშეკრულებო ვალდებულების შესრულების ვარაუდი. უზენაესი სასამართლოს შეფასებით, იპოთეკის ხელშეკრულები ბათილობას გამოიციხავდა გამსესხებლის არაკეთილსინდისიერებაზე მიმთითებელი რომელი გარემოების არარსებობა და სესხით დასახული მიზანი - ოჯახის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

ნინო ქავშაია

ხელშეკრულების შეწყვეტა ნაკლიანი შესრულებისას

განგრძობადი სახელშეკრულებო ურთიერთობის ფარგლებში დაგვიანებით მოწოდებული პროდუქცია და კონტრაქტის მიერ მისი მიღება არ შეიძლება განიმარტოს ხელშეკრულების განახლებულ პირობებზე შეთანხმებულ, სკ-ის 334-ე მუხლის გაგებით.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 334, 493 I, 629 II მუხლები

უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 10 ნოემბრის განჩინება №ას-629-588-2017

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოპასუხესა და მოსარჩელეს შორის დაიდო ხელშეკრულება, რომლითაც მყიდველს უნდა შეეძინა პროდუქცია. სახელშეკრულებო ვალდებულებათა უზრუნველყოფის მიზნით მყიდველზე გაიცა საავანსო გადახდის საბანკო გარანტია. პროდუქციის ნაწილის მიღება დადასტურდა მიღება-ჩაბარების აქტებით. სხვადასხვა პირების მიერ ჩატარებული შემოწმების შედეგად დაფიქსირდა, რომ მოწოდებული მასალა დამაკმაყოფილებელი ხარისხის იყო. გამყიდველმა

¹ არასრულწლოვნის უფლებების დასაცავად კანონიერ წარმომადგენლებს პირველი ინსტანციის სასამართლოში კვალიფიციური შედავება არ განუხორციელებიათ, ხოლო სააპელაციო სასამართლოში შვილის უფლების დასაცავად შესაგებელი არ წარმოუდგენიათ. აქედან გამომდინარე, მოცემულ დავაში მათ შეეზღუდათ წარმომადგენლობის უფლება და არასრულწლოვანს დაენიშნა სპეციალური წარმომადგენელი - მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.